

Wójcik, Zbigniew

Posiedzenie robocze Międzynarodowego Komitetu Historii Geologii w Bratysławie

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 19/2, 432-434

1974

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Jak wynika z tego zestawienia, jedynie ostatnie sympozjum jest organizowane przez stowarzyszenie międzynarodowe³, przygotowanie pozostałych znajduje się w rękach japońskich historyków nauki i techniki.

E. O.

Jugosławia

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA METROLOGII HISTORYCZNEJ

Pod auspicjami Międzynarodowej Unii Historii i Filozofii Nauki oraz Instytutu Historii Jugosłowiańskiej Akademii Nauk i Sztuk w Zagrzebiu, zorganizowano drugą Międzynarodową Konferencję Metrologii Historycznej. Otrzymała się ona w Rjece, w dniach 19—21 września 1973 r.

Konferencja ta miała na celu: 1) Omówienie zakresu działalności projektowanej Komisji Metrologii Historycznej i wstępne przygotowanie wniosku o jej powołaniu w ramach międzynarodowej organizacji historyków nauki oraz zredagowanie projektu dla Zgromadzenia Ogólnego Międzynarodowej Unii Historii i Filozofii Nauki, które będzie obradowało w Tokio w 1974. 2) Zorganizowanie obrad podsekcji metrologii historycznej na XIV Międzynarodowym Kongresie Historii Nauki w Tokio.

Głównym inspiratorem tego spotkania był prof. Z. Herkov z Instytutu Historii Jugosłowiańskiej Akademii Nauk i Sztuk.

cd.

Czechosłowacja

POSIEDZENIE ROBOCZE MIĘDZYNARODOWEGO KOMITETU HISTORII GEOLOGII W BRATYSŁAWIE

W dniach 29 VIII — 7 IX 1973 r. odbył się w Bratysławie X Jubileuszowy Kongres Geologicznej Asocjacji Karpacko-Bałkańskiej. Obrady poświęcone były głównie analizie aktualnego stanu rozpoznania budowy geologicznej Karpat, Bałkanów oraz górskich masywów sąsiednich. Jak przystało na kongres jubileuszowy gospodarze, geolodzy słowaccy, przygotowali staranną oprawę historyczną imprezy. Wydano przede wszystkim dwie książki. Pierwsza z nich to praca zespołowa pt. *History of the Carpathian-Balkan Association*. Druga to publikacja Z. Schmidta *Geological expositions of specialized central Slovak Museums*. Zaplanowano także specjalne posiedzenie robocze Międzynarodowego Komitetu Geologii (INHIGEO), poświęcone w analizie dotychczasowego dorobku w zakresie historii geologii oraz planom na przyszłość.

Zebrań historyków geologii odbyło się w Instytucie Dizoniza Štura w Bratysławie w dniu 5 września. Organizatorami byli historycy czescy i słowaccy: dr Jan Urban i dr L'udvít Ivan. Uczestnikami zebrania byli, poza gospodarzami, geolodzy radzieccy, węgierscy, bułgarscy oraz przedstawiciel Polski.

³ Z ramienia wymienionego komitetu sympozjum jest organizowane przez członka jego zarządu prof. R. Ballona z Uniwersytetu Sophia w Tokio.

Przewodniczący Międzynarodowego Komitetu Historii Geologii prof. W. W. Tichomirow z Moskwy przedstawił dotychczasowe osiągnięcia organizacji. Zwrócił głównie uwagę na organizowane sympozja międzynarodowe, z których jedno odbyło się podczas Sesji Międzynarodowego Kongresu Geologicznego w Pradze w 1968 r., drugie we Freibergu Saskim w 1970 r., a trzecie podczas Sesji Międzynarodowego Kongresu Geologicznego w Montrealu w 1972 r. Obydwie ostatnie imprezy znane są z publikowanych relacji¹. Dlatego pomijam ich ocenę przedstawioną przez prof. Tichomirowa. Wspomnę natomiast o planach na przyszłość, gdyż mogą one zainteresować historyków nauki z Polski. Zgodnie z planami prac INHIGEO w lipcu 1974 r. odbędzie się sympozjum w Madrycie poświęcone historii nauczania geologii w szkołach wyższych. W roku następnym, w związku z 100-leciem zgonu Karola Lyella odbędzie się w Londynie kolejne sympozjum poświęcone myśli twórczej wybitnego geologa. Wreszcie w 1976 r. w Australii, podczas kolejnej Sesji Międzynarodowego Kongresu Geologicznego zorganizowane zostanie sympozjum poświęcone najprawdopodobniej myśli twórczej Jeamsa Huttona, względnie zagadnieniom historii myśli o ruchach kontynentów. Do tego dodać należy, że japońscy historycy geologii (członkowie INHIGEO) zorganizują w 1974 r. podczas Międzynarodowego Kongresu Historii Nauki w Tokio posiedzenie robocze poświęcone wymianie najnowszych osiągnięć badawczych. Władze INHIGEO wyraziły nadzieje, że na imprezach tych nie zabraknie historyków nauki z krajów socjalistycznych.

Kolejnym punktem obrad było sprawozdanie historyków czechosłowackich z prac prowadzonych nad dziejami geologii w ich kraju. Dr Urban poinformował, że w Czechosłowacji powołano specjalne instytuty pod nazwą „Geofond”, których zadaniem jest wszechstronna analiza miejsc dawnych wyrobisk górniczych. Decyzja o powołaniu tego typu placówek badawczych, analizujących zarówno archiwalne źródła piśmiennicze, jak i dawne wyrobiska, wynika z konieczności uruchomienia uprzednio zamkniętych kopalni. Dotychczasowe wyniki pracy zespołów badawczych przyniosły korzyści gospodarce Czechosłowacji. Mają one zresztą osiągnięcia wykraczające poza zakres prac zmierzających do określenia perspektyw dalszej eksploatacji w starych wyrobiskach górniczych. Tak np. prowadząc studia w Archiwum Państwowym w Pradze odkryto m.in. plan kopalni w Kutnej Horze, sporządzony w 1534 r. (z tekstem w języku czeskim!), na którym zaznaczono już pewne elementy stratygrafii. Jest to niewątpliwa rewelacja naukowa.

Obecnie w Czechosłowacji prowadzone są studia nad inwentaryzacją starych map geologicznych wydanych na terenie Czech, Moraw i Słowacji. Dr Urban wyraził nadzieję, że rezultaty tych studiów zostaną przedstawione już podczas sympozjum INHIGEO w Madrycie w 1974 r.

Po wystąpieniach prof. Tichomirowa i dr Urbana rozwinęła się żywa dyskusja. Zabierało w niej głos wielu historyków nauki, a wśród nich akademik z Pragi prof. J. Koutek, doskonale znany w środowisku geologicznym ze swych prac o tematyce karpackiej. Zdecydowano, że wszczęte zostaną starania o utworzenie specjalnej placówki badawczej przy Słowackiej i Czeskiej Akademii Nauk, której zadaniem będzie rozpoczęcie bardziej wszechstronnych studiów nad rozwojem myśli geologicznej (tzn. powołaniem organizacji szerzej traktującej historię nauki, niż to wynika z zadań „Geofondu”).

Czechosłowaccy uczestnicy posiedzenia interesowali się organizacją studiów nad historią geologii w Polsce. Na ich prośbę autor niniejszej notatki przedstawił schemat organizacyjny Zakładu Historii Nauki i Techniki PAN, omówił działalność istniejącego przy tym Zakładzie Zespołu Historii Geologii oraz wydawnictwa naukowe tej

¹ Por. „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 1971, nr 2, s. 497—499; 1973, nr 1, s. 214.

placówki. Przedstawił również zakres prac nad historią geologii prowadzonych w Muzeum Ziemi PAN zwracając głównie uwagę na zawartość archiwum naukowego, wydawnictwa itp.

W dalszej dyskusji gospodarze podkreślili konieczność nawiązania ściślejszych kontaktów badawczych między polskimi i czeskosłowackimi historykami geologii. Ustalono wstępnie, że rozpoczęte zostaną starania o organizację polsko-czechosłowackich sympozjów z zakresu historii geologii. Ich zadaniem będzie przede wszystkim odtworzenie dziejów poznania terenów pogranicznych, względnie wzajemnej penetracji badawczej: Polaków w południowych Karpatach (zwłaszcza Ludwik Zejszner) oraz Czechów i Słowaków w Karpatach polskich (zwłaszcza na terenie Tatr).

Kontakty nawiązane podczas posiedzenia roboczego INHIGEO w Bratysławie z czeskosłowackimi historykami geologii z pewnością przyczynią się do znacznego rozszerzenia profilu badań historycznych w Polsce. Współpraca z geologami z „Geofondu” w Czechosłowacji będzie tym bardziej dla nas korzystna, że odczuwamy już deficyt różnych surowców mineralnych i niebawem będziemy także przeprowadzali penetrację porzuconych przed wiekami wyrobisk górniczych.

Zbigniew Wójcik

Francja

MIĘDZYNARODOWY KONGRES HISTORII FARMACJI

W dniach 24—29 września 1973 r. odbył się w Paryżu Międzynarodowy Kongres Historii Farmacji. Okazją do urzędzenia tego spotkania stała się 60 rocznica La Société d'Histoire de la Pharmacie, najstarszego stowarzyszenia historyków farmacji na świecie. Kongres odbył się pod protektoratem Ministra Zdrowia i Bezpieczeństwa Społecznego Republiki Francuskiej oraz Ministra Wychowania Narodowego i Ministra Kultury. Patronat nad kongresem objęły także 3 międzynarodowe zrzeszenia historyczne: Académie Internationale d'Histoire de la Pharmacie (AIHP), Internationale Gesellschaft für Geschichte der Pharmazie (IGGP) oraz Union Mondiale des Sociétés d'Histoire Pharmaceutique (UMSHP). W kongresie uczestniczyło około 360 delegatów z 30 krajów. Polskę reprezentowali doc. Wojciech Roeske i dr Franciszek Nowak. Obrady toczyły się w trzech językach: francuskim, angielskim i niemieckim.

Inauguracja obrad odbyła się w Amphithéâtre Bussy na Wydziale Farmaceutycznym. Dokonał jej prezes La Société d'Histoire de la Pharmacie i równocześnie prezes Komitetu Organizacyjnego Kongresu prof. Guillaume Valette.

Po przemówieniach oficjalnych prof. G. Valette udekorował Medalem Urdanga prof. W. Schneidera — prezesa IGGP, a dra Leo J. Vandewiele'a z Belgii odznaką Schelenz-Plakette. Na zakończenie części oficjalnej prof. Valette, wygłosił wykład *60-letni jubileusz La Société d'Histoire de la Pharmacie*.

Program Kongresu był niezwykle interesujący i urozmaicony, wygłoszono na nim 70 referatów. Obejmował on następującą tematykę: 1) Farmaceutyczne związki pomiędzy Francją i innymi krajami na przestrzeni stuleci (temat wiodący); 2) Farmacja w sztuce i muzeologia; 3) Ogólna historia farmacji; 4) Historia farmacji wojskowej; 5) Historia zawodu aptekarskiego; 6) Dzieje farmakopei.

Ponieważ wykłady odbywały się w różnych salach, nie sposób było uczestniczyć we wszystkich. Jednakże te, których mogłem wysłuchać, stały na wysokim poziomie i wzbudziły duże zainteresowanie słuchaczy. Dla przykładu przytoczę tytuły kilku z nich: *Farmaceutyczny związek pomiędzy Francją i Węgrami* (K. Zalai, Budapeszt);